

**CELAL SAHİR EROZAN VE FALİH RIFKI ATAY'IN
KAYNAKLARDA RASTLANMAYAN BİR ESERİ:
YENİ KİTAP**

*Sevinç YILMAZ**

ÖZET

Alfabenin ıslahı, Tanzimat Dönemi'nden itibaren aydınlar arasında tartışılan bir konudur. Cumhuriyet'in ilanından sonra da devam eden tartışmalar, Harf İnkılabı'nın ilanına kadar sürmüştür. Atatürk'ün başkanlığında yürütülen çalışmalar neticesinde ilan edilen bu İnkılap, Türk kültür tarihi ve sosyal hayatı için büyük bir öneme sahiptir.

Harf İnkılabı ilan edildiği andan itibaren bu İnkılap'ı halka benimsetmek amacıyla çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalardan biri de yeni harflerle okuma yazmayı öğretmek amacıyla yayımlanan "Yeni Kitap"tır. Harf İnkılabı öncesinde alfabe komisyonunda da çalışan Celal Sahir Erozan ve Falih Rıfki Atay'ın birlikte hazırladıkları bu eser literatüre girmemiştir. Çalışmamızda kaynaklarda adına rastlanmayan "Yeni Kitap" isimli bu eser tanıtılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Harf İnkılabı, Celal Sahir Erozan, Falih Rıfki Atay, Yeni Kitap.

**A WORK OF CELAL SAIR EROZAN AND FALİH RIFKI
ATAY THAT CANNOT FOUND IN RESOURCES:
YENİ KİTAP**

ABSTRACT

Reformation of the alphabet is among the topics to be discussed between the intellectuals since Tanzimat Era. The discussions, which continued after the declaration of Republic, lasted until the alphabet revolution. This revolution, which was declared as the result of works that conducted under the leadership of

* Okutman, Cumhuriyet Üniversitesi Yeni Türk Edebiyatı ABD,
ssyildizss@gmail.com

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

Ataturk, has a great importance over History of Turkish Culture and Social Life.

Since the time Alphabet Revolution declared, for the purpose of adaptation of this revolution by people, several works have done. Among one of these works is publication of 'Yeni Kitap' in order to teach literacy with new alphabet. This work of art, which was created together with Falih Rıfki Atay and Celal Sahir Erozan who were also working in alphabet commission before Alphabet Revolution, has not entered into literature. In our study, this work of art named 'Yeni Kitap', a name which is not found in resources, will be introduced.

Key Words: Alphabet Revolution, Celal Sahir Erozan, Falih Rıfki Atay, Yeni Kitap.

Giriş

Atatürk'ün düşünce sisteminde, Türk milletinin millî değerlerini ön planda tutan bir çağdaşlaşma ilkesi vardır. (Korkmaz 1986: 790) Millet hayatında dilin önemini görmüş bir devlet adamı olan Atatürk, dili ihmal ederek millî bir kalkınma ve çağdaşlaşma hamlesi yapılamayacağını bilmektedir. Ona göre, önce, en önemli millî değerimiz olan Türk dili ile ilgili çalışmalar yapılmalı, çalışmalar neticesinde Türk dili, çağdaş ve millî bir hüviyet kazanmalıdır.

Ulusal varlığın ancak ulusal kültür ile ayakta kalabileceğini düşünen Atatürk, bu sebeple öncelikle yazı değişimi konusu üstünde titizlikle durmuştur. (Öztürk 1953: 841)

“Gazi Mustafa Kemal, 1928'den başlayarak, kendisini ölüm yatağına kadar gece ve gündüz meşgul edecek iki harekete kendini verdi. Bu hareketler şunlardır:

-Türk alfabesi ve Türk dili hareketi.

-Türk tarihi hareketi.” (Korkmaz 1992: 381)

Atatürk, dille ilgili çalışmaları yürütecek bir heyet belirlemiş ve bu heyetle önemli çalışmalara imza atmıştır. Celal Sahir Erozan ve Falih Rıfki Atay, bu heyete seçilerek dile hizmet etmiş isimler arasındadır.

Celal Sahir Erozan, Türk edebiyatında yaşanan her değişimi ve yeniliği takip etmiş, hatta değişimin ve yeniliğin öncülerinden olmuş bir ediptir. Erozan, Milli Mücadele'den sonra yenileşmek ve

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

gelişmek adına atılan adımlarda kurucu hükümeti desteklemiş, Atatürk'ün yakın çevresinde yer almıştır. Atatürk'ün Celal Sahir için “Güzelliği zahir, sadakati bahir, Celal Sahir...” (Karaca 1992: 9) dediği bilinmektedir. Bu dönemde Atatürk'ün yakın çevresinde yer alan isimlerden biri de Falih Rıfki Atay'dır. Atay, aydınlarla Atatürk arasında köprü olmuş önemli bir isimdir. Atatürk'ün savaşın sonlandığı günlerde söylediği, gerçekleştireceği yenilikleri gösteren “Zafer bitmemiştir, asıl savaş şimdi başlıyor.” (Dizdaroğlu 1981: 558) sözlerini aydınlara duyuran da Falih Rıfki'dir.

Milli Mücadeleden sonra, Atatürk'ün yanında buluşan bu iki edibin hayatları daha önceden keşişmiştir. Celal Sahir, idadide Falih Rıfki'nin edebiyat öğretmenidir ve onu yazılar, şiirler kaleme almak noktasında desteklemiştir.

“Daha çok gazete makaleleri, fıkra, anı, gezi notları ve sohbet yazılarıyla tanınan Falih Rıfki'nin edebiyata karşı ilgisi henüz Mercan İdadisi'nde okurken başladı. Edebiyat hocası Celal Sahir'in de özendirilmesiyle önceleri küçük manzumeler ve bazı nesir parçaları kaleme aldı, daha sonra şiiri bütünüyle bırakıp küçük fıkralar yazmaya yöneldi.” (Yalçın 2001: 116)

Öğrencisi Falih Rıfki, seneler sonra, Atatürk'e Celal Sahir'i çalışmalarda yer alması yönünde tavsiye etmiştir. (Karaca 1992: 9) Böylece Falih Rıfki ve hocası Celal Sahir, Cumhuriyet Dönemi'nin ilk yıllarından itibaren Atatürk'ün başlattığı Türk dili ile ilgili çalışmalarda birlikte önemli görevler üstlenmişlerdir.

Celal Sahir ve Falih Rıfki'nin Atatürk'ün yanında yer almasında, iki edibin dille ilgili düşüncelerinin, Atatürk'ün yapmak istediği değişikliklere uymasının etkisi olmuştur.

Celal Sahir, 1909'da *Servet-i Fünûn*'un 951. sayısında yayımlanan “Lisanımız 1” başlıklı makalesinde sadeleşmenin dilin kendi kuralları çerçevesinde yaşanacağını ve yaşanması gerektiğini belirterek, o dönemde, Türkçe kelimelerimizi Arapça ve Farsça kurallara göre düzenlemek gerektiğini söyleyenlere karşı çıkmaktadır. Türkçe kelimelere böyle bir müdahale yapmak yerine, Arapça ve Farsça kelimeleri Türkçeye uydurmak ve kendi malımız hâline getirmek gerektiğini savunmaktadır. Erozan, bizde milliyet ve kavmiyet bilinci oluştuğça böyle düşünen insanların sayısının artacağını ve bunun da dili sadeleştireceğini düşünmektedir. (Erozan 1909: 228-229)

Erozan, 1909'da *Servet-i Fünûn* dergisinin 953. sayısında yayımlanan “Lisanımız 3” başlıklı yazısında yine benzer düşünceleri dile getirmekte, halkın eğitilmesi için gazetelerin, ilim ve fen

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

kitaplarının dilinin sadeleşmesi, lisan-ı edebînin ise yavaş yavaş gereksiz süslerinden arınması gerektiğini vurgulamaktadır. Erozan'a göre bir milletin terakkisi, hatta hayatını devam ettirmesi eğitime bu da dilin sadeleşmesi ve öğrenilmesinin kolaylaşmasına bağlıdır. Erozan yine bu yazısında imla meselesine de değinir. İmlanın da bir an evvel düzenlenmesini ister. (Erozan 1909: 259-260)

Erozan'ın dil ve imla ile ilgili bu düşünceleri, Atatürk'ün yapmak istediklerine uymaktadır.

Falih Rıfki da Celal Sahir gibi dilin sadeleşmesi gerektiğine inanmış, bunun mücadelesini vermiş bir isimdir. Nesirleri sade Türkçenin en güzel örneklerindedir.

“Atay, nesirde eski inşa geleneklerini bırakıp Türkçeci bir anlayışı benimseyen ilk gençler arasındadır... Falih Rıfki, yazdıklarının tümünde, fazla karışık olmayan, anlaşılması kolay, her kesimden insanın okuyabileceği sadelikte bir dili tercih etmiştir.” (Karataş 2006: 230,232)

Dilin sadeleşmesi gerektiğine inanan Celal Sahir ve Falih Rıfki, dilin sadeleşmesinde önemli bir husus olan yeni alfabenin belirlenmesi, Harf İnkılabı'nın gerçekleştirilmesi için birlikte çalışmışlardır.

1. Harf İnkılabı Çalışmalarında Celal Sahir ve Falih Rıfki'nin Rolü

Atatürk, dille ilgili çalışmalara, alfabenin değiştirilmesi ile başlamıştır. Türk dilinin millileşmesi için öncelikle millî bir alfabeti olmalıdır. Yine bu İnkılap ile Türk dilini yabancı etkilerden korumak ve kurtarmak (Kabacalı 2000: 173) da kolaylaşacaktır.

20 Mayıs 1928'de Başbakanlığın Milli Eğitim Bakanlığına verdiği emirle, haziran ayı ortalarında, Milli Eğitim Bakanlığında *“görevi, Latin alfabesi temelinde, Türkçe ses yapısına uygun bir Türk alfabesi hazırlamak”* (Aşgın 2005: 117) olan bir Dil Encümeni resmen kurulmuştur. (Ülkütaşır 2009: 61) Celal Sahir ve Falih Rıfki da bu encümende görevlendirilenler arasındadır. (Karaca 1992: 9-10) Falih Rıfki, Encümendeki rolünü şöyle dile getirir:

“Alfabe komisyonunda ben de üye idim. Çalışmalarımızın neticesini İstanbul'a götürüp Dolmabahçe Sarayı'nda Atatürk'e ben anlatmışım.” (Korkmaz 1992: 119)

Atay, heyetin çalışma sonuçlarını Atatürk'e iletmiş gibi, *“heyete Atatürk'ün arzu ve direktiflerini nakletmiştir.”* (Unat 1953: 49)

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

Falih Rıfki, yazı çalışmalarındaki rolünü Çankaya adlı eserinde de “*Bu yazı işinde gazetede ve Atatürk meclislerinde ben de hayli çalışmışımdır.*” (Atay 2006: 477) diyerek ifade eder.

Alfabe değişikliği öncesinde, gazete ve dergi sayfalarında çeşitli tartışmalar yaşanmıştır. Bu tartışmaların temelinde, yazı, “*bir hars (kültür) sorunu*” mu yoksa “*bir medeniyet sorunu*” mu sorusu yatmaktadır. Atatürk ve yanındakiler, yazının bir kültür sorunu değil, bir medeniyet sorunu olduğunu düşünmektedirler. (Berkes 2004: 549)

Hâkimiyet-i Milliye başyazarı Falih Rıfki, Encümendeki çalışmalarının yanı sıra yazılarında alfabe değişikliğinin gerekli olduğunu anlatmakta, değişikliği muhaliflere karşı gazetesinde ısrarla savunmaktadır. (Ülkütaşır 2009: 56, Levent 1972: 399)

W. S. Edmonds’un alfabe ve dil çalışmalarıyla ilgili “*27 Kasım 1928’de İngiltere Dışişleri Bakanı Lord Cushendun’a Ankara’dan gönderdiği 506 sayılı yazıda*” Falih Rıfki’nin “*Gazi’den sonra alfabenin en çalışkan propagandacısı*” olduğu belirtilir. (Sonyel 1979: 291)

Harf İnkılabı, 1909 yılından beri dilin sadeleştirilmesi, dilde yenilik yapılması için uğraşan bir grubun içinde önemli vazifeler üstlenmiş, senelerce dergi ve gazete sayfalarında muhaliflerle tartışmış Celal Sahir gibi bir edibin istediği bir neticedir. Bunu, Celal Sahir’in 1909 yılında yayımlanan “*Lisanımız 3*” başlıklı yazısındaki şu cümlelerden anlamak mümkündür.

“İmla meselesini de katiyen halletmek lazımdır. İmla için yegâne şayan kabul edilen usûl, her harften sonra onu okutacak bir sâit istimâli olduğu muhakkaktır...”

Binaenaleyh bu esas dâhilinde imlamızı ıslah etmek lazımdır.

İmlanın ıslahı evvela hurufun ıslahına bağlıdır. Huruf-ı muttasılının lisanın tahsilini işkâl ettiği aşikârdır. Bunun için hurufun ıslahı ancak munfasıl surette yazılmalarını temin ile olur.” (Erozan 1909: 261)

Görüldüğü gibi Celal Sahir, seneler önce imla meselesinin çözümü için, önce harflerin düzenlenmesini, harflerin ayrı yazılması ile ilgili çalışmalar yapılmasını ön görmüştür.

Senelerdir harflerin düzenlenmesini, imla meselesinin çözülmesini isteyen Celal Sahir, Dil Encümeni’ndeki diğer isimlerle birlikte yeni alfabe için çalışmış, Atatürk başkanlığında yürütülen

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

Dolmabahçe Sarayı'ndaki yeni harfler ve imla ile ilgili toplantılarda bulunmuştur. (Ülkütaşır 2009:74, 89)

Atatürk'ün önderliğinde yürütülen dil ve alfabe çalışmalarının neticesinde, "*Latin harfleri temeline dayanan Türk alfabesinin kabul edilmesi, 1 Kasım 1928'de Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde görüşülmüş, bu konudaki 11 maddelik kanun, 3.11.1928 günlü Resmî Gazete'de yayımlan*"mış, (Baysal 1991: 61) böylece Harf İnkılabı gerçekleştirilmiştir.

2. Harf İnkılabı'nın İlk Örneklerinden: Yeni Kitap

Latin harflerinin kabulü ve Dil Devrimi, yakın tarihimizde önemli bir yere sahiptir. (Perin 1981: 73) "*Yeni harflerin kabulü aşılması mümkün bazı sıkıntıları da beraberinde getirmiştir. Öğretmen ve memurların en kısa zamanda yeni alfabeyi okuyup yazar hale getirilmesi, çocuklara okutulacak kitapların basılması*" (Arslan Erol 2005: 254) gerekmektedir.

Alfabe değişikliğinden sonra, ülkede büyük bir okuma ve yazma seferberliği başlatılmıştır. "*İngiliz gazeteleri bu değişikliği okuyucularına 'Türkler topyekûn bir kültür seferberliği başlattılar.' başlığı ile duyurmuşlardır.*" (Korkmaz 2003: 318)

Harf İnkılabı'nın kabul edildiği günlerde, Türkiye'yi gezen Fransız yazar Eugene Pittard halkın yeni harfleri öğrenme çabasını şöyle anlatmaktadır:

-Ankara'dan Diyarbakır'a, Sivas'tan Konya'ya kadar gittim. Hemen her köyde ve kasabada durdum. Büyük bir halk kitlesinin gayretine yakından tanık oldum. Gençlerin ve ihtiyarların yeni yazıyı öğrenmek için gösterdiği gayret pek dokunaklı bir görünüm arz ediyordu. Diyarbakır'da genç bir bahçivana ders verdim. Bu genç benimle buluşmak ve yeni yazıyı öğrenmek için her gün tam iki saatlik yol yürüyordu." (Özdemir 1978: 542)

Atatürk, halka yeni harfleri tanıtmak, öğretmek için bir yurt gezisine çıkmış, Tekirdağ'dan başlattığı gezisinde Bursa, Çanakkale, Gelibolu, Sinop, Samsun, Amasya, Tokat, Sivas ve Kayseri'yi dolaşarak gittiği her yerde halka İnkılap'ı ve yeni alfabeyi anlatmıştır. (Paçacıoğlu 1990: 23)

8 Ağustos 1928'de Sarayburnu Parkı'nda düzenlenen bir eğlencede yaptığı konuşmasında ise Atatürk, "*Yeni Türk harflerini çabuk öğrenmelidir. Türk harflerini her yurttaşa, kadına, erkeğe, hamal, sandalciya öğretiniz. Bunu yurtseverlik ve ulusseverlik vazifesi biliniz.*" (Özdemir 1962: 10) diyerek herkesi alfabeyi öğrenmeye ve öğretmeye çağırıştır.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010

Atatürk'ün bu cümleleri birçok dil ve edebiyatçıyı harekete geçirmiştir. Celal Sahir ve Falih Rıfki da bu isimler arasındadır.

Gerek alfabe çalışmaları içinde yer alan gerekse kalemleri ile bu değişiklik için muhaliflerle mücadele eden Celal Sahir ve Falih Rıfki, Harf İnkılabı'ndan sonra, halkın yeni alfabeyi öğrenmesi ve bu alfabeyle alışması için yeni harfleri görüp okuyabilecekleri *Yeni Kitap* adlı bir çalışma yayımlamışlardır. 1928 yılında yayımlanan, daha adı itibarıyla yeniliği vurgulayan bu kitap, yeni harfli ilk metin örneklerindedir.

Celal Sahir ve Falih Rıfki'nin *Yeni Kitap* adlı bu çalışmasına kaynaklarda rastlanmamaktadır. Her ne kadar, Sami N. Özerdim'in "F. R. Atay'ın Atatürk'le, Devrimle İlgili Yapıtları" adlı makalesinde Atay'ın 1928 yılında yayımlanan *Yeni Kitap* adlı bir çalışması olduğu belirtilse de makalede eserin Ruşen Eşref'le birlikte hazırlandığının vurgulanması (Özerdim 1981: 567) farklı bir eserden bahsedildiğini düşündürmektedir.

Mustafa Duman'ın *Müteferrika* dergisinin iki, on altı, on sekiz ve on dokuzuncu sayılarında yayımlanan "Türk Yazı Devrimi Tarihinden: Yeni Yazıyı Öğreten İlk Kitaplar" başlıklı makalelerinde de *Yeni Kitap*'tan bahsedilmemektedir.

Uzun yıllar literatüre girmeyen bu eser, son dönemdeki bilimsel çalışmalarda Celal Sahir ve Falih Rıfki adına kaydedilmeye başlanmıştır¹.

Falih Rıfki ve Celal Sahir'e ait olan, *Yeni Kitap* adlı eser, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kütüphanesi, Boğaziçi Kütüphanesi ve Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesinde bulunmaktadır. Milli Kütüphane ve Seyfettin Özege Bağış Kütüphanesi gibi büyük bir koleksiyona sahip iki kütüphanenin katalogunda bu eserle ilgili bir kayda rastlanmamıştır.

Eserin Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesinde iki baskısı vardır. Bu baskılar incelendiğinde birincisinin 1928'de Milliyet Kitabevinde, ikincisinin ise 1929'da Resimli Ay Basımevinde yayımlandığı görülmektedir.

Bu çalışmada *Yeni Kitap*, birinci baskısı esas alınarak tanıtılacaktır.

¹ Bakınız: Sevinç Yıldız, *Celal Sahir Erozan'ın Dergiciliği ve Kitap Dergileri I-VIII Üzerine Bir İnceleme*, Cumhuriyet Üniversitesi: Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Sivas 2010, sayfa: 4.

2.1. Yeni Kitap'ın Şekil Özellikleri

Eserin birinci baskısı doksan altı sayfadan oluşmaktadır. Birinci baskıda, kapağın ortasına büyük harflerle kitabın ismi yazılmış, üstüne Falih Rıfki ve Celal Sahir'in isimleri yerleştirilmiştir. Kapağın alt kısmında ise sırasıyla “*Birinci bin Milliyet Matbaası Fiat: 40 Kış*” ifadelerine yer verilmiştir. Kitabın ön kapak iç yüzünde ise yanlış basılmış sözcüklerin düzeltilmiş şekilleri gösterilmektedir.

Kitabın iç kapağında da Falih Rıfki ve Celal Sahir'in isimleri bulunmaktadır. Yazarların isimlerinin altında “*Yeni Kitap /Atalar sözü – Fıkra ve masal – Destan ve türkü - Hatıra ve nesir*” ifadeleriyle kitabın adı ve içeriği hakkında okurlar bilgilendirilmiştir.

Ayrıca iç kapakta “*Dil Encümeni Tetkik Heyeti tarafından görülmüştür.*” ifadesi bulunmaktadır. İç kapağın en altında ise kitabın matbaası ve yılı belirtilir: “*Milliyet Matbaası 1928*”. Kitabın yayımlandığı yıldan hareketle, Harf İnkılabı'ndan önce hazırlandığı ve İnkılap'ın hemen ardından basıldığı söylenebilir.

Kitabın iç sayfalarına şiirler ve yazılar sırayla yerleştirilmiş, görsel unsurlardan fazla yararlanılmamıştır.

2. 2. Yeni Kitap'ın Muhteva Özellikleri

Eserin içeriğini atasözleri, fıkralar, anılar, şiirler ve hikâyeler oluşturmaktadır.

Yeni Kitap'ın ilk sayfasında “*Büyük Gazi'nin yeni harflerle yazdığı nutuktan kendi elyazısı ile bir parça*” açıklamasıyla şu cümlelere yer verilir:

“*İşte türk milleti bunun için gamlandı. Fakat artık, türk milleti bütün hatalarını kanı ile tashih etti. Artık müsterihtir. Artık türk milleti şendir.*” (Atay, Erozan 1928: 3)

Nutuktan alınan bölümden sonra, “Başlangıç” başlığı altında “F.R.” ve “C.S.” rumuzuyla giriş yazısı gelir. Bu yazıda Falih Rıfki ve Celal Sahir, eseri yayımlamaktaki amaçlarını şöyle açıklamaktadırlar:

“ *Yeni Alfabe'yi öğrenen herkes kendi kendine diyor:*

- Harfleri biliyorum. Fakat hangi kitabı alıp okumalı?

Yeni yazıya alışmak için çok okumaktan başka çare yoktur.

Bu kitabı bilhassa halkın okuma ihtiyacını temin etmek üzere neşrediyoruz. Kitaptaki parçalar halkın sevdiği ve aradığı eserlerden seçilmiştir. Metinlerde sadeliğe, kelimelerin kolay ve munis, imlânın doğru olmasına itina ettik.” (Atay, Erozan 1928: 4)

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

1 Kasım 1928’de gerçekleştirilen Harf İnkılabı ile Türk dilinde yeni bir değişim süreci başlamıştır. *Yeni Kitap* bu sürecin bir ürünüdür. *Yeni Kitap*, yeni harfleri öğrenmeye ve yeni harflere alışmaya çalışan halka yardımcı olmak, onlara yeni harflerle basılmış, okunacak bir metin oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır.

Kitapta Celal Sahir ve Falih Rıfki’nin seçtiği çeşitli yazarların, şairlerin yazı ve şiirlerine yer verilmiştir. Yine giriş yazısından anlaşıldığı üzere, *Yeni Kitap*’a halkın aradığı, sevdiği yazı ve şiirler konulmuştur. Buradan hareketle, bu kitapla halkın okumaya da özendirildiği söylenebilir.

Giriş yazısında, kitabın dil ve üslubu hakkında okurlar bilgilendirilmiştir. Falih Rıfki ve Celal Sahir, yeni harfleri öğretme amacı taşıyan bu eserin imlasına büyük bir titizlikle yaklaşılacağını belirtmişse de *Yeni Kitap*’ta yazım yanlışları görülmektedir. Baskı hatası olarak düşünülebilecek yazım yanlışları olsa da Celal Sahir ve Falih Rıfki’nin kitapta sade bir Türkçe kullanmak hususunda başarılı oldukları söylenebilir. Gerek Celal Sahir’e ait metinler gerekse Celal Sahir ve Falih Rıfki’nin seçip kitaba yerleştirdiği metinlerin dili oldukça sadedir. Zaten “*Harfler değişince, yeni harflere uygun düşmeyen Arapça sözcükler kendiliğinden kullanılıştan düş*”müştür. (Hatiboğlu 1973: 25)

Fikirleri ve yazılarıyla, senelerce Yeni Lisan anlayışına hizmet etmiş olan bu iki edip, *Yeni Kitap*’a bu anlayışa uygun yazı ve şiirler seçmişlerdir. Kitaptaki nesirlerde kısa ve süsten uzak cümleler vardır. Eserde Arapça ve Farsçanın tesirinden uzaklaşmış bir Türkçe ile kaleme alınmış şiir ve yazılar bulunmaktadır.

2. 2. 1. Yeni Kitap’taki Nesirler

Esere seçilen ilk yazı “Mustafa Kemal” başlığını taşımaktadır. Bu yazıda, Atatürk’ün ağzından Mustafa adlı öğretmenin kendine Kemal ismini veriş okurlara nakledilir. Eserin diğer bölümlerinde de Atatürk’ün çeşitli yönlerini okurlara tanıtan başka anılara; Atatürk’ü öven, başarılarını, önderliğini anlatan şiirlere yer verilmiştir.

Kitaptaki ikinci metin, “Atalar Sözü” başlıklı yazıdır. Bu yazıda atasözlerimizden örnekler verilmektedir. *Yeni Kitap*’ta atasözlerine yer verilmesinde, dönemin Milli Eğitim Bakanı’nın “*Cumhurbaşkanı’nın ‘irşadi ile’ bir söz derleme kurulu kurulacağını, dilimizin halk sözleriyle zenginleştirileceğini*” (Özertim 1962: 27) ifade eden, dönemin gazetelerinde yayımlanan beyanatının etkisi olabilir.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

Atasözlerinden sonra ise Harf İnkılabı'nın gerekçesini açıklarcasına Atatürk'ün iki anısına daha yer verilir. "Arap Harfleri" başlıklı yazıda Harf İnkılabı'nın şu cümlelerle savunulduğu görülür:

"Akşam üstü Söğütlü yatında idik. Şu sual ortaya atıldı:

-Türkiye halkının neden yüzde sekseni okuyup yazmak bilmez?

Reisicumhur kısaca:

-Arap harflerinden! dedi.

Yatta hazır bulunan Şükrü Naili Paşa iki fıkra hikâye etti:

-Kıtaatı teftiş ederken bir Türk neferine sordum: 'Okuma yazma öğrendin mi?'

'-Harfleri belledim, ama bir türlü ekleyemiyorum!' cevabını verdi.

'Petrukeli' bir başka nefere aynı suali sordum:

'-Vallahi hemşeri, baktım, baktım, öğrenemedim² gitti.' dedi." (Atay, Erozan 1928: 9)

Kitaplarına seçtikleri metinlerden anlaşıldığı üzere, Celal Sahir ve Falih Rıfki, halkı yeni harflere alıştırmak için bir yandan da halka bu değişikliğin sebebini açıklamaya çalışmaktadırlar. Bu yazılardan sonra peş peşe "Gazi ve Millet", "Gazi ve Köylü" başlıklı yazılarda Atatürk'ün halkla yaşadığı olaylar nakledilir. Yine yenileşmeyi konu alan, biri Atatürk diğeri ise İsmet Paşa ile ilgili sırasıyla "Asrı" ve "Seferberlik" başlıklı iki anıya daha yer verilir. Görüldüğü gibi Atatürk'ün yanında yer alan Celal Sahir ve Falih Rıfki, Atatürk'ü çeşitli yönleriyle halka tanıtmaya çalışmaktadırlar.

"Nasrettin Hoca Hikâyeleri" sütun başlığı altında "Rüya", "Talkın", "Bayram Namazı", "Ses Merakı", "Ben de Onu Düşünüyorum", "Bir Ayakla Namaz", "Ölüm", "Hoca ve Hırsız", "Nereye", "Zaman", "Hocanın Eşeği" "Ay ve Güneş" başlıklı, Nasrettin Hoca fıkralarına yer verilir. Bu fıkralara kitapta yer verilmesinde, "Başlangıç" yazısında da vurgulandığı gibi, Nasrettin Hoca fıkralarının halkın aradığı ve sevdiği okuma parçaları olması etkili olabilir. Bu metinlerle halkın ilgisini çekmek, okumaya heveslendirmek amaçlanmıştır.

² Sözcüğün kitaptaki basımı bu şekildedir. Alıntı yapılırken sözcüklerin metindeki şekillerine sadık kalınmıştır.

Yeni Kitap'ta sadece okuru eğlendirmek değil, aynı zamanda bilgilendirmek de amaçlanmaktadır. Hatta okurun yeni düzeni ve rejimi benimsemesine hizmet edecek yazılara da yer verildiği görülür. Mesela, Mehmet Emin'in "Cumhuriyet" başlıklı yazısında yeni rejim ve hükümet övülerek halkın yeni rejimi benimsemesi amaçlanır.

Esere seçilen yazılara dikkat edildiğinde kazanılan Milli Mücadele'nin ve bu mücadelede emeği olan kahraman askerlerin okurlara sık sık hatırlatıldığı görülmektedir. Ruşen Eşref'in "Çanakkale" başlıklı yazısı buna örnektir. Yazıda Çanakkale Savaşı'nda görev yapmış bir onbaşının anıları anlatılmaktadır.

Yine, *Yeni Kitap*'taki bazı yazılarda, verilen mücadele öncesinde Türk halkının maruz kaldığı zulüm bir yandan okurlara hatırlatılırken bir yandan da Milli Mücadele'nin haklı sebepleri herkese bir kez daha gösterilmiş olur. Hüseyin Raci'nin "Eski Zağra" başlıklı yazısında, Rus işgali altındaki bir bölgede yaşayan Türklerin yaşadıkları acılar, Bulgar ve Rusların yaptıkları zulümler anlatılmaktadır. "Yıkık Yurt" başlığı ve M. S. rumuzuyla yayımlanan yazıda ise Yunan işgaline ve zulmüne şahit olmuş bir çocuğun bakış açısıyla işgal günlerinin acı olayları gözler önüne serilmiştir.

Eserde, Mehmet Emin'in "Gemici" başlıklı yazısına, "Eski Mektup" başlıklı, Muallim Naci imzasıyla Muallim Naci'nin çocukluk anılarından bir bölüme yer verilir; Direktör Ali Bey'in "Ayyar Hamza" adlı tiyatro eserinden bir bölüm "Ayar Hamza" başlığı ile "Diyojen Ali" imzasıyla yayımlanır. Görüldüğü gibi, *Yeni Kitap* tam bir derleme çalışmasıdır, birçok türde ve konuda yazı ile karşılaşmak mümkündür.

Türkçülüğün ilkelerini yayın politikası olarak belirlemiş olan bazı dergilerde adı zaman zaman görülen Alp Tekin'in *Yeni Kitap*'teki "Cirit" başlıklı yazısı dikkat çekicidir. Çünkü bu yazı "*Yeni Kitap*"ta yayımlanmadan önce, Celal Sahir tarafından idare edilen *Halka Doğru* dergisinin kırk yedinci sayısında yayımlanmıştır. Yayımladığı dergilerde Türk kültürüne ait unsurlarla ilgili yazı veya şiirlere yer veren Celal Sahir, bu tavrını *Yeni Kitap*'ta da Falih Rıfkı ile birlikte devam ettirmiştir.

Atatürk'ün Harf İnkılabı sonrasında kara tahta başına geçtiği bilinir. Kitapta "Büyük Dersanenin Büyük Muallimi" başlığıyla, Başöğretmen Atatürk'ün bu yönüyle ilgili İsmet Paşa'nın bir sözüne yer verilir:

"Memleket baştan başa bir dersanedir; bu dersanenin başmuallimi, bu milletin başlıca hazinesi olan büyük evladı Gazidir."

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

Kitaptaki son yazı, Reşat Nuri'nin "Mehmetçik" başlıklı hikâyesidir. Hikâyede Çanakkale gazisi bir Mehmetçiğin İngiliz bir esirle yaşadıkları anlatılır.

Yeni Kitap'ta bazen yazıların altında atasözlerine, bazı imzasız şiir veya kısa yazılara yer verildiği görülmektedir. Bu yazılar içinde başlıksız ve imzasız yayımlanan, işgallere direnen ve bağımsızlığını tüm zorluklara rağmen kazanan Türk milletinin övüldüğü kısa yazı dikkat çekicidir.

*"Alaman, Nemse, Macar, Bulgar, hepsi diz çöktüler; İngiliz, Fransız, İtalyan ne dedi ise boyun büktüler; ne istedi ise verdiler. Yalnız sen 'Hayır!' dedin; ayaklandın; döğüştün. Mağluplar içinde yalnız sen, vatanını, hürriyetini kurtardın. Milletlerin hepsinden fazla sen şerefliyin! Türksün, büyüksün!"*³

Görüldüğü gibi Türklerin Milli Mücadelesi okurlara hatırlanmakta, kazanılan zafer övülmektedir.

Egemenliği millete veren Cumhuriyet'in ilanından sonra, Türkçülerin yıllardır yapılmasını istedikleri "halka doğru gitmek", "milletin sinesine dönmek" ilkesi yeni sistemde hayata geçirilir. Hemen hemen her konuda olduğu gibi edebiyatta da ciddi bir şekilde millete ve Anadolu'ya dönüş başlar. *Yeni Kitap*'ta da bu millileşmenin izlerini görmek mümkündür.

Senelerdir Milli Edebiyat anlayışını savunan ve buna uygun eserler kaleme almaya çalışan Celal Sahir ve Falih Rıfki, *Yeni Kitap*'a da bu anlayışa uygun eserler seçmişlerdir. Milli Mücadele'nin ve Anadolu insanının sade bir dille anlatıldığı *Yeni Kitap*'taki nesirler, Milli Edebiyat anlayışını yansıtmaktadır. Kitapta "Kerem ile Aslı" adlı halk hikâyesine yer verilmiş olması da yine bu anlayışın bir sonucudur.

2. 2. 2. Yeni Kitap'taki Şiirler

Yeni Kitap'ta şiirler önemli bir yer tutmaktadır. Esere seçilen şiirler, Milli Edebiyat anlayışını yansıtır niteliktedir. Bu şiirlerde hece ölçüsü ve genellikle dörtlükler kullanılmış, bazı şiirlerde halk edebiyatı nazım şekillerinden yararlanılmıştır. Ziya Gökalp'in yaşanan savaşın acı hatıralarını gösteren "Ninni" başlıklı şiirinde; Âşık Yusuf'un "Koşma" başlıklı şiirinde; mani tipi kafiye örgüsü olan, "Alim" başlığıyla imzasız olarak yayımlanan şiirde; "Bahçe Duvarı" ve "Erzincan Türküsü" başlıklarıyla imzasız yayımlanan türkülerde halk edebiyatı nazım şekilleri kullanılmıştır.

³ İmzasız, "Başlıksız olarak", *Yeni Kitap*, Milliyet Matbaası, İstanbul 1928, sayfa: 35.

Şiirler, dili ve konusu itibarıyla da Milli Edebiyat anlayışına uygundur. Şiirlerin dili, *Yeni Kitap*'taki diğer yazılarda olduğu gibi sadedir. Şiirlerde genellikle vatan sevgisi, bağımsızlık ve bağımsızlığın kazanılmasında büyük bir rol sahibi olan Atatürk anlatılır. Celal Sahir'in "Vatan ve Gazi" başlıklı şiiri bu hususta örnek verilebilir. Kitapta Celal Sahir'in Atatürk'ün çeşitli yönlerini ele alan ve onu öven şiirleri bulunmaktadır.

Samih Rifat'ın "Akdeniz" ve C. S. rumuzuyla Celal Sahir'in "Ey Türk" şiirlerinde vatan sevgisi işlenirken, "Akdeniz" şiirinde kazanılan zaferin coşkusunun okura hissettirildiği, zafer ile övüldüğü de görülmektedir:

"Milletine hizmet için

Elinden ne gelirse yap!" (Erozan 1928: 13)

"Korkma, açıl, şen yurdum,

Dağlara ordu kurdum;

Açık denizlerine,

Süngümle kilit vurdum." (Samih Rifat 1928: 12)

"Anadolu" başlığıyla imzasız olarak yayımlanan, Anadolu ve Anadolu halkına duyulan sevgiyi konu alan şiir; özlem ve gurbet temasını ele alan "Eğinli" başlıklı şiir; T. F. rumuzuyla yayımlanan, vatan sevgisinin anlatıldığı "Vatan İçin" başlıklı şiir; Yemen'de asker olan eşini senelerdir bekleyen bir kadının ağzıyla yazılan "Yemen" başlıklı, imzasız şiir; yine Celal Sahir'in idare ettiği Türkçülüğü savunan dergilerde adı sıkça görülen Aka Gündüz'ün imzasıyla yayımlanan, Türklerin vatan, millet sevgisini ve bağımsızlık duygusunu, cesaretini anlatan "Marş" başlıklı şiir *Yeni Kitap*'taki Milli Edebiyat anlayışını yansıtan diğer metinlerdir.

Yeni Kitap'ta, Tuna ve Plevne'deki kahramanlığıyla bilinen Osman Paşa'nın anıldığı "Plevne" ve "Tuna" başlıklı şiirlere yer verilmiştir. Yine Celal Sahir'e ait olan, C. S. rumuzuyla yayımlanan "Ey Türk" başlıklarını taşıyan iki farklı dörtlükte de Türk halkı, düşmanla kahramanca savaşan Osman Paşa'yı unutmaması, düşmana karşı her zaman mücadeleye hazır olması konusunda uyarılır. Didaktik amaçlı yazılan bu şiirlerin estetik yönü zayıftır.

Milli Edebiyat'ı benimsemiş yayınlarda imzaları sıkça görülen şair ve yazarların şiir ve yazılarına eserde yer verilmiştir.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

Orhan Seyfi'nin "Küçük Irmak" başlıklı şiiri, Kâzım Nami'nin "Denizli Dağlarına" başlıklı şiiri bu hususta örnek verilebilir.

Yeni Kitap'ta az da olsa sevgi ve aşk konulu şiirler de bulunmaktadır. İmzasız yayımlanan "Deniz", "İki Bülbül", "Türkmen Kızı" ve "Su Gibi" başlıklı şiirlerin konusu aşktır. Celal Sahir'in "Akılla Baş Başa" başlıklı, sevgi konulu şiiri de bu noktada anılabilir.

Ziya Gökalp'in "Esnaf Destanı" başlıklı şiiri, *Yeni Kitap*'ta yayımlanmadan önce, Celal Sahir tarafından idare edilen *Halka Doğru* dergisinin dördüncü sayısında imzasız olarak yayımlanmıştır. Şiirin *Yeni Kitap*'ta sadece bir kısmı yayımlanmıştır.

Yazı hayatına Celal Sahir tarafından yayımlanan "*Kitap*" dergilerinde başlayan Va-nu (Vâlâ Nurettin)'nun (Erverdi vd. 1998: 507) *Yeni Kitap*'ta da "Tekerleme" başlıklı, Arap harflerin bırakılmasını anlatan şiiri dikkat çekicidir. İmzasız yayımlanan "Üç Kız" ve "Bana Derler" başlıklı şiirler de *Yeni Kitap*'ta yayımlanan şiirler arasındadır.

2. 3. Yeni Kitap'ın İkinci Baskısında Görülen Değişiklikler

Eserin 1929 yılında yapılan ikinci baskısı incelendiğinde, 1928 yılındaki ilk baskısına göre birkaç değişiklik yapıldığı görülmektedir.

İkinci baskının kapağında ilk baskıdan farklı olarak Atatürk'ün kara tahta başındaki fotoğrafına yer verilmektedir. Kitabın adı ve yazarların ismi kapağın üstüne yerleştirilmiştir. Kapağın alt kısmında ise "*On Birinci Bin İkinci Basılış fiyatı: 40 Kş Resimli Ay Matbaası*" ifadelerine yer verilmiştir.

İç kapakta ilk baskıya göre önemli bir değişiklik yoktur. Sadece ikinci baskı olduğu vurgulanmış, değişen matbaa ve basım yılı bilgilerine yer verilmiştir: "*Resimli Ay Matbaası İstanbul 1929*".

İç kapağındaki "*MİLLET MEKTEPLERİ İÇİN KIRAAT KİTABI*" ve "*Millî Talim ve terbiye heyetinin kararı ile millet mektepleri için kabul edilmiştir.*" ifadelerinden anlaşıldığı üzere *Yeni Kitap*'ın bu ikinci baskısı Millet Mekteplerine ders kitabı olarak kabul edilmiştir.

Kitabın ilk baskısında olduğu gibi, Celal Sahir ve Falih Rıfki'ya ait olan, "Başlangıç" başlıklı yazıya yer verilmiştir. İlk baskıdan farklı olarak bu yazının altına halkı ve öğrencileri okumaya özendirmek amacıyla şu söz yerleştirilmiştir:

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

“Okumayan aç kalır;

Herkese muhtaç kalır.” (Atay, Erozan 1929: 3)

Yine ilk baskıdan farklı olarak, ikinci baskıda, yeni harf ve rakamları öğretmek için “Alfabe Cedveli” başlığıyla içinde yeni harflerin ve rakamların olduğu bir tablo kitaba yerleştirilmiştir.

Atatürk’ün nutkundan alınan örnek parçanın ardından;

“*Milletin en büyük başı Millet Mekteplerinin başmuallimi Reiscumhur Gazi Mustafa Kemal Hazretleri*” alt yazısıyla Atatürk’ün fotoğrafı yerleştirilmiştir. Yine Atatürk’ün kara tahta başındaki fotoğrafı “*Milletin Baş Muallimi*” alt yazısıyla verilmiştir. Bu fotoğrafın altında ise İsmet Paşa’nın bir konuşmasından alınan şu cümlelere yer verilir:

“*Reisi Cumhur hazretleri millet mektepleri teşkilatının umum reisliğini ve baş muallimliğini kabul buyurmuşlardır. Bu teşkilat ile bir senede vatandaşın maışet hayatındaki düzeni hiç bozmaksızın geçkin yaşlarda birkaç yüz bin nüfusu kurtarabileceğimizi hiss ediyoruz.*” (İnönü 1929: 8)

Bu cümleler Harf İnkılabı ile ulaşılmak istenen neticeyi göstermek amacıyla söylenmiştir denebilir. Bu cümlelere kitapta yer veren Atay ve Erozan, İnkılab’ın başarılı olacağına okurları inandırmak istemektedirler.

Yine ilerleyen sayfalarda “*Harp ve sulh kahramanı Başvekil İsmet Paşa*” alt yazısıyla İsmet İnönü’nün, “*Milli müdafaaanın büyük kahramanları: Büyük millet meclisi reisi Kazım Paşa*” alt yazısıyla Kazım Paşa’nın, “*Milli müdafaaanın büyük kahramanları: Büyük Erkâniharbiye reisi Fevzi Paşa*” alt yazısıyla Fevzi Paşa’nın fotoğraflarına yer verilir. Eserde, bu isimlerin fotoğraflarına yer verilmesinin sebeplerinden biri, Milli Mücadele sırasında önemli hizmetlerde bulunmuş bu kişileri halka tanıtmak olabilir.

Yeni Kitap’ın ilk baskısında da yer alan Nasrettin Hoca fıkralarının bulunduğu sayfalarda ilk baskıdan farklı olarak Nasrettin Hoca resimleri de bulunmaktadır. Kitabın ikinci baskısı, ilk baskısına göre görsel anlamda daha zengindir. İkinci baskıya sadece görsel unsurlar değil, yazılar da ilave edilmiştir.

“Harf Seferberliği” başlığı ile Büyük Millet Meclisi Reisi Kazım Paşa’nın meclisteki yeni Türk harfleri ile ilgili konuşmasından bir bölüme yer verilmiştir. Bu yazı ilk baskıda bulunmamaktadır.

“Mütevazi Kahraman” başlıklı yazı da ikinci baskıya eklenen yazılardandır. “*Merhum Necati beyin harp hatıralarından*”

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

ifadesiyle başlayan yazıda, Necati Bey ile bir ayağını Çanakkale Savaşı'nda kaybetmiş ama buna rağmen Sakarya'ya cephane taşıyan bir gazinin arasında geçen konuşma verilir. Yazıda, Türk halkının büyük fedakârlıklarla mücadeleyi kazandığı bir kez daha okurlara hatırlatılmaktadır. Bu yazının üstünde de “*Merhum Necati Bey*” alt yazısıyla Necati Bey'in fotoğrafı bulunur.

İkinci baskıya ilave edilenlerden bir diğer yazı “Sevgili ‘Türkiyemiz’ ” başlıklı yazıdır. Bu yazıda Türkiye'nin coğrafi konumu, yüz ölçümü, nüfusu, başkenti, rejimi, limanları hakkında bilgi verilmiş, yazının üst kısmına ise Türkiye haritası yerleştirilmiştir. Bu yazı ve harita ile halka Türkiye'nin yeni coğrafi ve idarî konumunu göstermek amaçlanmıştır.

İkinci baskıya ilave edilen bu yazılar ve görsel unsurlar kitabın hacmini genişletmiştir. İlk baskısı doksan altı sayfa olan kitabın ikinci baskısı yüz dokuz sayfadır.

İkinci baskıya sadece metin ilave edilmemiş, bazı metinler ikinci baskıdan çıkarılmıştır. Birinci baskıda yer alan “Alim”, “Yemen”, “Bahçe Duvarı” başlıklı şiirlerle “Büyük Dersanenin Büyük Başmuallimi” başlıklı yazı ikinci baskıda bulunmamaktadır.

Ayrıca ikinci baskıdaki bazı şiirler ve yazılarda el yazısı harfler kullanılmış, böylece okurlara bu yazı stili de gösterilmek istenmiştir.

Eserin her iki baskısında da Falih Rıfki'nın, giriş yazısı dışında, imzasıyla yayımlanan bir yazısı bulunmamaktadır.

Sonuç

En önemli kültür değerlerimizden olan ve diğer değerlerin de yaşamasını sağlayan dille ilgili, Cumhuriyet Dönemi'nde birçok çalışma yapılmıştır. Yapılan çalışmalardan, düzenlemelerden biri de Harf İnkılabı'dır.

Yeni alfabe belirlendikten, Harf İnkılabı gerçekleştirildikten sonra, alfabeyi bilen dilcilere ve edebiyatçılara büyük bir görev düşmüştür: Alfabeyi halka tanıtmak ve öğretmek, hatta benimsetmek.

Falih Rıfki ve Celal Sahir, halka yeni harfleri öğretmek, yeni harflerle okuyabilecekleri bir metin oluşturmak amacıyla *Yeni Kitap*'ı yayımlamışlardır. *Yeni Kitap*, bir derlemedir ve edebî anlamda nitelikli bir çalışma değildir. Ancak yeni harfli metinlerin fazla bulunmadığı bir dönemde yayımlanan *Yeni Kitap*, edebî değerinden ziyade o dönemde üstlendiği rolü sebebiyle önemlidir.

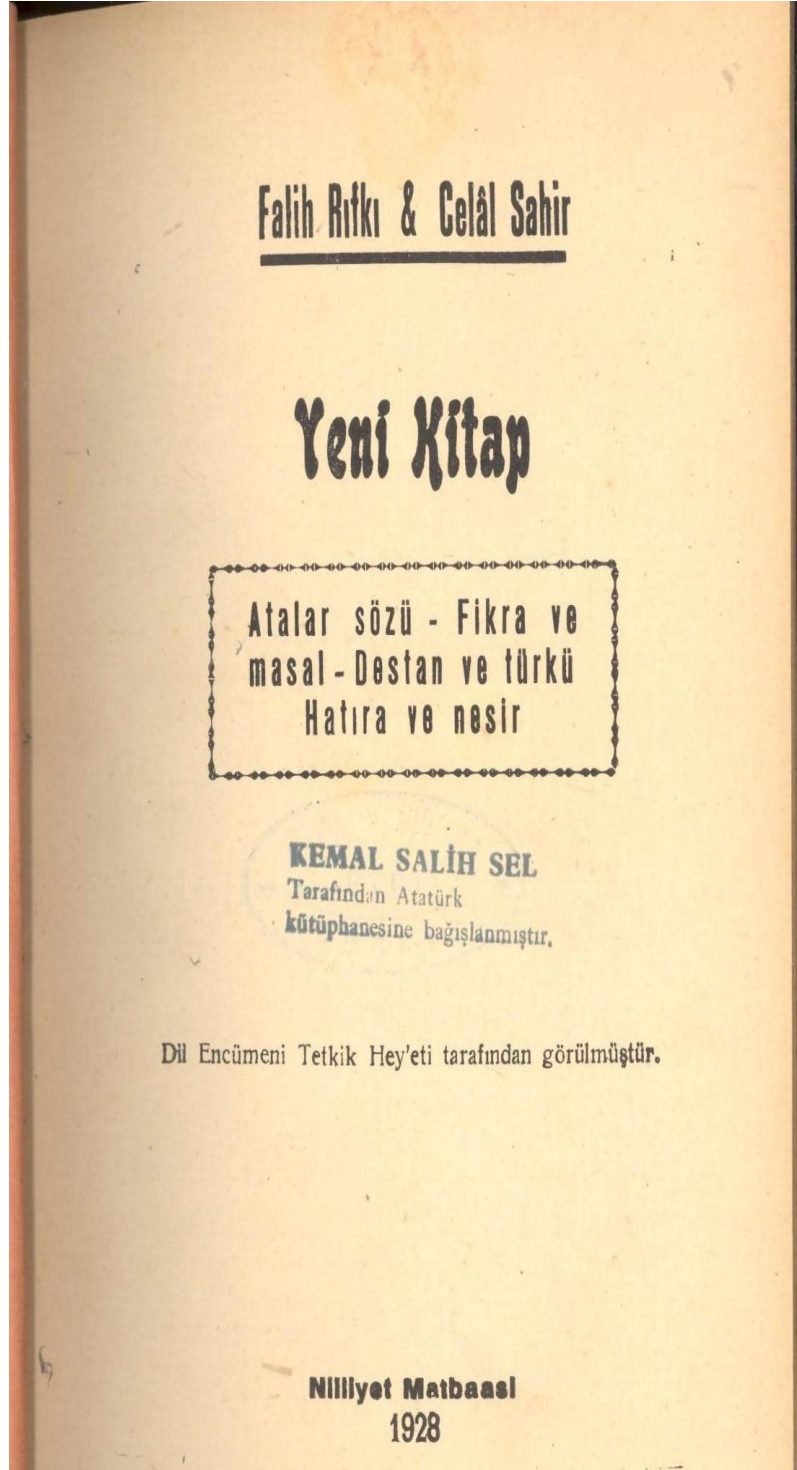
Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

Millet hayatında dilin önemini görmüş ve bu sebeple hayatları boyunca dil için çalışmış bu iki edibin dilimiz için önemli hizmetlerinden biri de *Yeni Kitap*'tır.

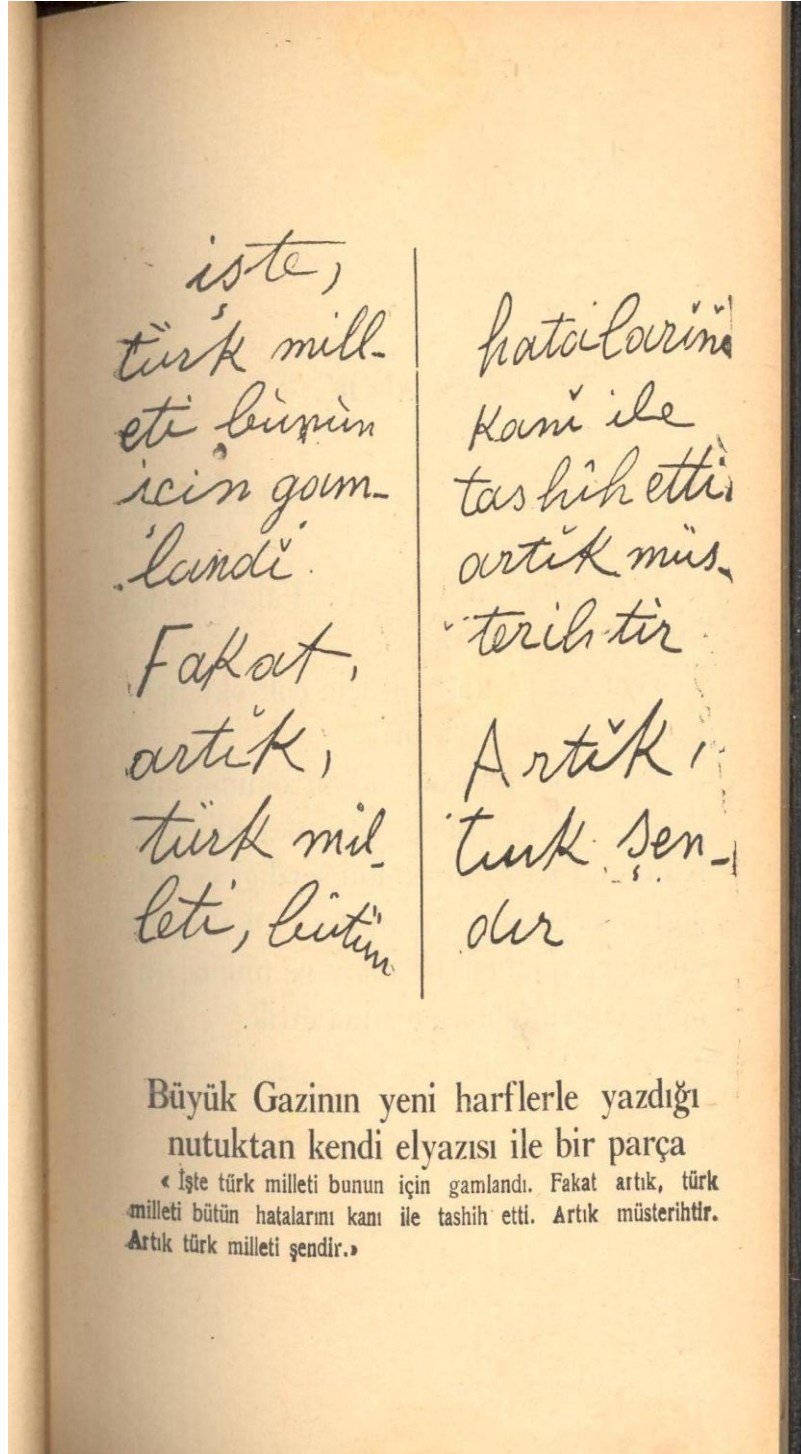
Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

KAYNAKÇA

- ARSLAN, EROL Hülya, “Cumhuriyet Devrinde Alfabe Değişikliğinin (Harf Devriminin) Türk Diline Etkisi”, **Karaman Dil-Kültür ve Sanat Dergisi**, (2005), sayfa: 251-255.
- AŞGIN, Sait, “Türkiye Cumhuriyeti’nde Yazı ve Dil İnkılabı”, **Karaman Dil-Kültür ve Sanat Dergisi**, (2005), sayfa: 115-124.
- ATAY, Falih Rıfki, **Çankaya**, Pozitif Yayınları, İstanbul 2006.
- [ATAY], Falih Rıfki ve [Erozan], Celal Sahir, **Yeni Kitap**, Milliyet Matbaası, İstanbul 1928.
- [ATAY], Falih Rıfki ve [Erozan], Celal Sahir, **Yeni Kitap**, Resimli Ay Matbaası, İstanbul 1929.
- BAYSAL, Jale, “Harf Devrimi’nden Önce ve Sonra Türk Yayın Hayatı”, **Harf Devrimi’nin 50. Yılı Sempozyumu**, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1991.
- BERKES, Niyazi, **Türkiye’de Çağdaşlaşma**, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2004.
- DİZDAROĞLU, Hikmet, “Ölümünün 10. Yıldönümünde: Falih Rıfki Atay”, **Türk Dili**, cilt: XLII/sayı: 351 (1981), sayfa: 548-558.
- DUMAN, Mustafa, “Türk Yazı Devrimi Tarihinden: Yeni Yazıyı Öğreten İlk Kitaplar”, **Müteferrika**, sayı: 2 (1994), sayfa: 187-192.
- DUMAN Mustafa, “Türk Yazı Devrimi Tarihinden: Yeni Yazıyı Öğreten İlk Kitaplar (II)”, **Müteferrika**, sayı: 16 (1999), sayfa: 129-133.
- DUMAN, Mustafa, “Türk Yazı Devrimi Tarihinden: Yeni Yazıyı Öğreten İlk Kitaplar (III)”, **Müteferrika**, sayı: 18 (2000), sayfa: 193-201.
- DUMAN, Mustafa, “Türk Yazı Devrimi Tarihinden: Yeni Yazıyı Öğreten İlk Kitaplar (IV)”, **Müteferrika**, sayı: 19 (2001), sayfa: 207-211.
- [EROZAN], Celal Sahir, “Lisanımız 1”, **Servet-i Fünûn**, sayı: 951 (1909), sayfa: 227-230.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

- [EROZAN], Celal Sahir, “Lisanımız 3”, **Servet-i Fünûn**, sayı: 953 (1909), sayfa:259-261.
- [EROZAN], Celal Sahir, “Ey Türk”, **Yeni Kitap**, Milliyet Matbaası, İstanbul 1928.
- ERVERDİ, Ezel, KUTLU Mustafa ve KARA İsmail, “Va-Nu”, **Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi Devirler/İsimler/Eserler/Terimler**, cilt:8, Dergâh Yayınları, İstanbul 1998, s. 507.
- HATİBOĞLU, Vecihe, **Ölümsüz Atatürk ve Dil Devrimi**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1973.
- KABACALI, Alpay, **Başlangıçtan Günümüze Türkiye’de Matbaa Basın ve Yayın**, Literatür Yayıncılık, İstanbul 2000.
- KARACA, Nesrin Tağızade, **Celal Sahir Erozan**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1992.
- KARATAŞ, Turan, “Falih Rıfkı Atay’ın Dili ve Üslubu Üzerine Bir İnceleme”, **Türk Dili**, cilt: XCI/sayı: 651 (2006), sayfa: 228-242.
- KORKMAZ, Zeynep, “Dil İnkılabı ve Atatürk’ün Türk Diline Bakış Açısı”, **Türk Dili**, cilt: LI/sayı: 419 (1986), sayfa: 790-798.
- KORKMAZ, Zeynep, **Atatürk ve Türk Dili BELGELER**, Atatürk, Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1992.
- KORKMAZ, Zeynep, “Cumhuriyet Döneminde Türk Dilinde ve Türk Dili Alanında Yaşanan Gelişmeler”, **Türk Dili**, cilt: LXXXVI/sayı: 622 (2003), sayfa: 299-357.
- LEVENT, Agah Sırrı, **Türk Dilinde Gelişme ve Sadeleşme Evreleri**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1972.
- ÖZDEMİR, Emin, “Yazı Devriminin Getirdikleri”, **Türk Dili**, cilt: XXXVIII/sayı: 326 (1978), sayfa:540-547.
- ÖZERDİM, Sami N., **Harf Devriminin Öyküsü**, Türk Dili Kurumu Tanıtma Yayınları, Ankara 1962.
- ÖZERDİM, Sami N., “Falih Rıfkı Atay’ın Atatürk’le, Devrimle İlgili Yapıtları”, **Türk Dili**, cilt:XLII/sayı:351 (1981), sayfa: 567-569.
- ÖZTÜRK, Halil Nimetullah, “Gazetelerde: Harf Devrimi”, **Türk Dili**, cilt: II/sayı: 24 (1953), sayfa: 840-841.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 5/4 Fall 2010*

-
- PAÇACIOĞLU, Burhan, **Sivas Basınında Harf İnkılabı**, Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları, Sivas 1990.
- PERİN, Cevdet, **Atatürk Kültür Devrimi**, İnkılap ve Aka Kitabevleri, İstanbul 1981.
- Samih Rifat, “Akdeniz”, **Yeni Kitap**, Milliyet Matbaası, İstanbul 1928.
- SONYEL, Salahi R., “İngiliz Gizli Belgelerinde Türk Yazı Devrimi”, **Türk Dili**, cilt: XL/sayı: 338 (1979), sayfa: 285-294.
- UNAT, Faik Reşit, “Harf Devriminin Yankıları: Türk Harf Devrimine Ait Hatıralar ve Yayınlar”, **Türk Dili**, cilt: III/sayı: 25 (1953), sayfa: 47-51.
- ÜLKÜTAŞIR, M. Şakir, **Atatürk ve Harf Devrimi**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2009.
- YALÇIN, Murat (Editör), “ATAY, Falih Rıfki”, **Tanzimattan Bugüne Edebiyatçılar Ansiklopedisi II**, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2001, sayfa: 116.
- YILDIZ Sevinç (2010), **Celal Sahir Erozan'ın Dergiciliği ve Kitap Dergileri I-VIII Üzerine Bir İnceleme**, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sivas.